

Obsah

ÚVOD	5
PŘEDMĚT A VÝVOJ DOPRAVNÍ PSYCHOLOGIE	7
1. Předmět dopravní psychologie	7
2. Počátky dopravní psychologie	7
3. Vývoj dopravní psychologie v Československu v letech 1945-1975	9
4. Vývoj dopravní psychologie v Československu po roce 1975	10
5. Vývoj profesiografických studií v Československu	14
SYSTEM ČLOVĚK-DOPRAVNÍ PROSTŘEDEK-DOPRAVNÍ PROSTŘEDÍ	16
1. Dopravní systémy a profese	16
2. Dopravní systémy a míra jejich spolehlivosti	16
3. Řízení dopravních systémů a činnost dispečerů	17
4. Řízení dopravních prostředků z hlediska bezpečnosti	17
5. Řidič a regulační systémy	18
6. Volba dopravního prostředku a dopravní cesty	18
7. Doprava a životní prostředí	19
PSYCHOLOGICKÁ ANALÝZA ČINNOSTI ŘIDIČE	21
1. Měření činnosti	21
2. Zrakové vnímání	21
3. Sluchové, hmatové a čichové vnímání	22
4. Pozornost	23
5. Rozhodování	23
6. Jednání	24
7. Chyby při vnímání, rozhodování a jednání	25
DOPRAVNÍ PROSTŘEDEK	26
1. Konstrukce	26
2. Výhled z vozidla	26
3. Interiér	26
4. Světla	27
5. Barvy	27
6. Zvuky	27
DOPRAVNÍ CESTA A PROVOZ	29
1. Silnice	29
2. Řízení dopravy	29
3. Chování na silnicích	30
4. Chování na křižovatkách	31
5. Značení	32
6. Osvětlení a oslnění	33
7. Úprava prostředí	34
PSYCHICKÁ ZPŮSOBILOST PRO ŘÍZENÍ DOPRAVNÍCH PROSTŘEDKŮ	36
1. Základní otázky způsobilosti	36
2. Metodologické principy a zkušenosti	36
3. Činnosti řidiče z povolání	37
4. Psychologické metody a jejich ověřování v zahraničí	37
5. Psychologické metody a jejich ověřování u nás	39
ZÁTĚŽ, ÚNAVA, MONOTÓNIE A BIORYTMY V DOPRAVĚ	41
1. Zátěž	41
2. Měření zátěže	42
3. Únava	43
4. Monotonie	44
5. Biologické rytmy	44
PERSONÁLNÍ A ORGANIZAČNÍ PRÁCE V DOPRAVĚ Z PSYCHOLOGICKÉHO HLEDISKA	46
1. Vedoucí pracovník a pracovní hodnocení	46
2. Jednočlenné řízení	47

3. Vícečlenné řízení	48
4. Režim práce a odpočinku	49
5. Přesčasová práce	49
6. Stabilita a fluktuace pracovníků	50
PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY VÝUKY A VÝCVIKU	51
1. Teorie přípravy řidičů	51
2. Silniční doprava a racionalizace výcviku	53
3. Příprava řidičů - začátečníků	54
4. Technické prostředky přípravy řidičů	55
5. Příprava pilotů a jejich vztah k přípravě řidičů	55
6. Skladba výcviku osob řídících dopravní prostředky	56
VĚK A ZKUŠENOST ÚČASTNÍKŮ DOPRAVY	57
1. Děti jakožto chodci a cyklisti	57
2. Mladiství řidiči	57
3. Změny tělesných a psychických funkcí	58
4. Celkové změny a kompenzační možnosti	58
5. Starší chodci	59
DOPRAVNÍ VÝCHOVA	60
1. Požadavky na výchovu	60
2. Postoje k výchově	61
3. Účinnost výchovných akcí	61
4. Tiskové prostředky	62
5. Rozhlas, televize a film	63
6. Propagační akce	64
7. Kurzy pro nepřizpůsobené řidiče	64
SOCIÁLNĚ PSYCHOLOGICKÉ ASPEKTY DOPRAVY	65
1. Mezilidské vztahy	65
2. Očekávané a skutečné chování řidiče	65
3. Psychologické typy řidičů	66
4. Modely sociální komunikace	67
5. Formy komunikace	68
NEHODY A DOPRAVNÍ KONFLIKTY, METODY JEJICH PREVENCE	69
1. Obecná teorie nehod	69
2. Nejdůležitější příčiny chybného jednání	69
3. Rizikové jednání	70
4. „Náchylnost“ k nehodám	71
5. Dopravní konflikty	72
SHRNUTÍ	73
LITERATURA	74